

EELNÕU

M Ä Ä R U S

Kõrgessaare

november 2012 nr

Kõrgessaare Raamatukogu 2013 – 2017 arengukava kinnitamine

Määrus kehtestatakse Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõige 1 punkt 7 või § 37 ja Kõrgessaare Raamatukogu direktori ettepaneku alusel

§ 1. Eesmärk

Kõrgessaare Raamatukogu arengukava eesmärgiks on võtta kokku Kõrgessaare Raamatukogu praegune seisukord, määratleda eesmärgid ja näidata ära tegevused, mis tagavad hea raamatukogundusliku teeninduse Kõrgessaare valla elanikele. Arengukava koostamisel on lähtutud elanike infovajadusest.

Kõrgessaare Raamatukogu arengukava on strateegiline dokument, mille põhjal töötatakse välja iga-aastased tegevuskavad ja planeeritakse eelarve. Arengukava fikseerib olukorra kirjelduse ja sõnastab arendustegevuse, mis tagab kvaliteetse raamatukoguteeninduse aastatel 2013 – 2017.

Käesoleva 2013 – 2017 aasta arengukava lähtub:

- 1) UNESCO Rahvaraamatukogude manifest;
- 2) Rahvaraamatukogu seadus;
- 3) Eesti Vabariigi kultuuripoliitika põhisuunad;
- 4) Kõrgessaare Raamatukogu põhimäärus.

§ 2. Hetkeolukord

(1) Kõrgessaare Raamatukogu on Kõrgessaare Vallavalitsuse hallatav asutus. Raamatukogu teeninduspiirkond on Kõrgessaare vald. Raamatukogul on teeninduspunktid Lauka ja Kõpus.

Kõrgessaare Raamatukogu asub valitsejamaja ruumides Kõrgessaare alevikus, Tööstuse tee 16. Ruumide suurus on praegu rahuldav (ruumid suurusel 41,5 m²; 23,5 m²; 25,4 m² ; osaliselt kasutatakse fuajeed). Võimalus kasutada valitsejamaja saali, kui üritusel osalejaid üle 15-ne.

Raamatukogu osutatavateks põhiteenusteks on raamatute ja perioodiliste väljaannete kojulaenus ning kohapeal lugemise võimalus. Kõigil soovijatel on võimalus kasutada raamatukogude vahelist teenust (RVL). Oluline tööloik on päringutele vastamine. Lugejate teenindamiseks on raamatukogus interneti püsiühendus ja üks üldkasutatav arvuti ning kaks töökohaarvutit. Tasulistest teenustest pakutakse koopiategemist, skaneerimist ja printimist. Tasuta võimalik kasutada faksimisteenust ja Wifi leviala.

Raamatukogu korraldab regulaarselt väljapanekuid ja näitusi. Raamatukogu juures tegutseb käsitööring „Linnusilm”, kes on koostööpartner TÕN raames. Väga hea koostöö on lasteaed „Vigri“-ga, kuna asub raamatukogu kõrval, Lauka Põhikooli puhul on mõnikord takistuseks transport.

(2) Lauka teeninduspunkt asub rendipinnal Lauka seltsimaja ruumides Lauka külas, Käina tee 32. Kasutajaid 115 ,eriti suur rõhk lastel, sest lastel ei olegi mujale minna kui raamatukokku. Ruumi suurus 56,6m² vastab vajadusele, asukoht väga hea, soodustab raamatukogu külastatavust

(suurte majade lähedus ja kõrvalruumis toimuvad pensionäride koosviibimised ning tegutseb tantsurühm „Marta“). Teeninduspunktis üks üldkasutatav arvuti ja üks töökohaarvuti. Raamatukogu ruumides ja lähiümbruses on tasuta Wifi leviala.

Teeninduspunkti inventar vana ja katkine (v.a.laenutaja tool) vajalikud uued riulid, puudub printimise ja koopiategemise võimalus. Laenutaja olmetingimused halvad, sest teeninduspunktis temperatuur kütteperioodil alla 16 C, puude tassimine ja seltsimaja kütmine käib läbi raamatukogu ruumide. Amortiseerunud on katel, küttesüsteem ja elektrisüsteem, aknad vajavad vahetamist.

Kõrgessaare Raamatukogus ja Lauka teeninduspunktis on kasutusel raamatukoguprogramm RIKS ning teavikuid-ajakirju laenutatakse elektrooniliselt. Käina ja Kärkla raamatukogudega andmebaaside ristkasutuse võimalus.

(3) Kõpu teeninduspunkt asub Kõpu Internaatkooli raamatukogu ruumides. Tingimused head ja teenus vajalik, kuna vahemaa Kõrgessaare Raamatukoguga 21 km. Aastatel 2007-2011 keskmiselt 16-20 lugejat. Elektroonilist laenutust plaanis juurutada ei ole. Võimalik kasutada printimis-paljundus teenuseid, Wifi leviala.

§ 3. Arengu põhisuunad ja -valdkonnad

(1) Raamatukogu on kõigile tuntud atraktiivne, sõbralik, mitmekülgne ja arenev kultuuriasutus. Raamatukogu võimaldab rahuldada erinevate elanikkonna gruppide kultuurilisi vajadusi. Lugesihuvide rahuldamine nii õppe-, teatme-, ilukirjanduse, kui ka ajakirjanduse osas.

(2) Raamatukogu põhiülesanne on vahendada ja muuta kättesaadavaks piirkonna elanikele mistahes laadi trükiseid, vastavalt piirkonna elanike vajadustele ja soovidele. Raamatukogu aitab parandada elanike elukvaliteeti, laiendada igakülgset maailmavaadet, toetada lugejaid eetiliste ja esteetiliste tõekspidamiste kujundamisel. Raamatukogu ülesanne on lugejate põlvkondade järjepidevuse tagamine.

(3) Raamatukogu kogub ja säilitab kultuuriliselt ja ajalooliselt vajalikke trükiseid.

(4) Raamatukogu tugevad küljed:

- 1) hea asukoht;
- 2) mitmekesine raamatufond;
- 3) kestev infovajadus;
- 4) heal tasemel teenindus;
- 5) koostöö kõigi Hiiumaa raamatukogude vahel;
- 6) elektrooniline laenutus;
- 7) suhteliselt uus tehnoloogia ja koolitatud personal.

(5) Raamatukogu nõrkused:

- 1) elanikkonna vananemisest tingitud lugejaskonna vähenemine;
- 2) omavalitsuse investeerimisvõime vähenemine;
- 3) eelarvest kaetavate tegevuskulude kasvu piiramine;
- 4) teavikute hinna tõus;
- 5) ühe teaviku jagamine kolme raamatukogu vahel;
- 6) Lauka teeninduspunkti amortiseerunud ruumid;
- 7) vajadustele ja võimalustele mittevastav koduleht.

(6) Raamatukogu tuleviku võimalused:

- 1) koostöö jätkumine lasteaia ja kooliga;

- 2) raamatukoguprogrammi RIKS ja e-teenuste võimaluste propageerimine lugejate hulgas;
- 3) audiovisuaalsete teavikute muretsemine;
- 4) raamatukogu muutmine elukestva õppe tugipunktiks;
- 5) osalemine raamatukogualastes projektides;
- 6) arendada kojuviimise teenust ja otsida koostööpartnereid;
- 7) raamatukogu kodulehe kaasajastamine ja operatiivsemaks muutmine;
- 8) uuendada raamatukogu inventari;
- 9) uue külaseltsi maja valmimiseni leida koostöös valla ja külaseltsi esindajatega võimalus Lauka teeninduspunkti olmetingimuste parandamiseks ning kütte ja elektrisüsteemi uuendamiseks;
- 10) jätkuv elanikkonna kultuuriliste vajaduste rahuldamine ja muutumine kaasaegse tehnoloogiaga infokeskuseks.

(7) Raamatukogu ohud:

- 1) erinevate vaba aja veetmise võimaluste (sh uued meediad) pealetung, mis kõik võistlevad inimeste piiratud aja- ja raharessursi pärast;
- 2) raske on leida raamatukogule erasektorist sponsoreid (auhinnad, ürituste toetamine), kuna nad ei pea raamatukogu atraktiivseks;
- 3) ühistranspordi liinide harvenemine muudab raamatukogude külastamise tülikaks (peaaegu võimatuks);
- 4) interneti levik tähendab seda, et üha rohkem on inimestel võimalik oma infovajadust rahuldada kodus arvuti eest tõusmata, mistõttu raamatukogude külastatavus väheneb. Internetist leitud info ei pruugi aga olla tõene. Interneti kasutatakse sageli pigem ajaviiteks. Interneti kasutamine informatsiooniallikana (*copy/paste*) vähendab vajadust raamatukogu ja raamatute järele;
- 5) majanduse kasvu aeglustumisel ahenevad ka riigi ja kohaliku omavalitsuse eelarvelised võimalused, väheneb investeringute maht ja pidurdub teavikute soetamise toetuse kasv;
- 6) autorite õigusi kaitsev seadusandlus piirab raamatukogudest infokandjate laenutamist.

§ 4. Tegevuskava

(1) Eesmärgiks on kasutajate rahulolu tagamine läbi põhiteenuste ja neid toetavate teenuste (eriteenuste) jätkuva arendamise: teenindus on professionaalne, abivalmis ja sõbralik (kohal ja kojulaenus on kiire ja efektiivne, infoteenindus on põhjalik ja usaldusväärne), teenused vastavad kasutajate vajadustele, kogu vastab kasutajate ootustele.

- 1) Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed on: kasutajate, külastuste, laenutuste, kohalkasutuste ja infopäringute arv;
- 2) Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on: raamatukogu teenuseid tutvustavate ürituste (sh infotunnid) korraldamine väljaspool raamatukogu; kodulehe formaadi uuendamine; valla kodulehele raamatukogu teenuseid tutvustavate info lisamine; kasutajate senisest tõhusam ja kiirem teavitamine teenuste ja nende arenduste kohta; erivajadustega kasutajate teeninduse analüüsimine ja nende varasemast suurem kaasamine ning neile raamatukoguteenuste tutvustamine.

(2) Raamatukogu on atraktiivne vaba aja hariva veetmise koht.

- 1) Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed on: toimunud kultuurisündmuste, kultuurisündmustel osalenute ja meediakajastuste arv;

2) Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on: traditsiooniliste külastushuviga ürituste jätkamine; muinasjututunnid lastele; projektide abil lisaraha taotlemine korraldatavate kultuurisündmuste arvu suurendamiseks ja sisukamaks muutmiseks; raamatukogusündmuste reklaamimine; raamatukogusündmuste korraldamine väljapool raamatukogu ja üritused eelkooliealistele lastele.

(3) Raamatukogu on kohaliku teabe keskuseks.

1) Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed on koduloolise kogu mitmekesisus;

2) Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on: kodulooliste andmebaaside (artiklite ja isikulooline andmebaas) jooksev täiendamine; koduloolise kogu täiendamine; Hiiumaa ja Kõrgessaare vallaga seotud tuntud inimesi tutvustavate näituste ning raamatuväljapanekute koostamine; Hiiumaa ja Kõrgessaare vallaga seotud autorite raamatute esitlused; koduloolise informatsiooni kajastamine raamatukogu kodulehel.

(4) Raamatukogu on toimiv kogukonnakeskus, mis koostöös teiste asutustega loob lisaväärtust valla kultuurielus.

1) Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed on: korraldatud ürituste ja ühisüritustes osalemise arv;

2) Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on: korraldada mitmesuguseid üritusi ja ettevõtmisi, mis oleks osa valla mitmekülgse kultuurielus; olla avatud koostööpartnerite ettepanekutele, luua inspireerivat ja ühistegevust soodustavat keskkonda; propageerida raamatukogu – rohkem võtta sõna avalikkuse ees, rääkida raamatukogule lisandunud rollidest.

(5) Raamatukoguhoidjate enesetäiendamine ja koolitamine.

1) Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed on: töötajate koolituste arv, töötajate täiendkoolituse eelarve suurus, tööra hulolu uuringute tulemused;

2) Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on: tagada pidevad kutse- ja täienduskoolituse võimalused, et käia kaasas kiirelt muutuvate infotehnoloogiliste muudatuste ja nõudmistega raamatukoguhoidjatele; teeninduskoolitus – raamatukoguhoidja on teenindaja, tema pakutud teenus on intellektuaalne; koolituste läbi arendada oskused erivajadustega inimestega suhtlemisel.

§ 5. Arengukava täiendamine ja jõustumine

(1) Kõrgessaare Raamatukogu arengukava on koostatud viieks aastaks. Arengukava täitmist ja arengukava täiendusvajadust kontrollitakse kord aastas raamatukogu nõukogu poolt ja esitatakse Kõrgessaare Vallavalitsusele.

(2) Määrus jõustub 1. jaanuaril 2013.

Aili Küttim

Vallavolikogu esimees

Läbinud juunikuu volikogul I lugemise.

Arutatud: vallavalitsuses 01.11.2012 – esitada volikogule

Haridus-, kultuuri- ja spordikomisjonis 29.10.2012 – esitada volikogule

Eelarve ja majanduskomisjonis 30.10.2012 – esitada volikogule